

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ ผลกระทบจากการดำเนินนโยบายสงครามต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด ในช่วงปีพ.ศ. 2546-2549 ต่อภาพลักษณ์ของประเทศไทย

ผู้เขียน นางสาวชุตินา บำรุงญาติ

ปริญญา รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปรีชา เจริญ ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ศิริพงษ์ ลดาวัลย์ ณ อยุธยา กรรมการ
อาจารย์ ดร. อุดมโชค อาษาวิมลกิจ กรรมการ

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง “ผลกระทบจากการดำเนินนโยบายสงครามต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด ในช่วงปีพ.ศ.2546-2549 ต่อภาพลักษณ์ของประเทศไทย” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดจากการดำเนินยุทธศาสตร์สงครามต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดต่อภาพลักษณ์ของประเทศไทย ศึกษาการปรับเปลี่ยนแนวทางการดำเนินนโยบายปราบปรามยาเสพติด และการออกมาตรการของรัฐบาลพ.ต.ท.ดร.ทักษิณฯ ในการเยียวยาผู้ที่ได้รับความเสียหายจากการดำเนินนโยบายดังกล่าว

วิธีการศึกษาที่นำมาใช้ประกอบไปด้วย 3 รูปแบบด้วยกันคือ การวิจัยเชิงเอกสาร ซึ่งรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ ตำรา เอกสารเชิงวิชาการ และสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ รวมทั้งการสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีภารกิจโดยตรงด้านการสกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติด และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา ซึ่งเป็นการนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากการวิจัยเชิงเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึกมาวิเคราะห์ร่วมกัน เพื่อศึกษาความเข้มข้นและความถี่ของการนำเสนอประเด็นเกี่ยวกับผลกระทบในเชิงลบของการดำเนินนโยบายปราบปรามยาเสพติดของรัฐบาลพ.ต.ท.ดร.ทักษิณฯ ต่อภาพลักษณ์ของประเทศไทย

ผลการศึกษาพบว่า การประกาศสงครามกับยาเสพติดของรัฐบาลพ.ต.ท.ดร.ทักษิณฯ ส่งผลกระทบในเชิงลบต่อภาพลักษณ์ของประเทศไทย เนื่องจากมีการขึ้นบัญชีดำ การวิสามัญฆาตกรรม และการฆ่าตัดตอน ซึ่งส่งผลให้มีผู้เสียชีวิตไปเกือบ 2,500 คน ในช่วง 3 เดือนแรกของการประกาศสงครามฯ เมื่อเดือนกุมภาพันธ์-เมษายน 2546 และทำให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์อย่างกว้างขวางจากองค์กรระหว่างประเทศ และองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนของไทยที่มีหน้าที่ในการเฝ้าระวังด้านการละเมิดสิทธิมนุษยชน จากนักวิชาการและสื่อมวลชนแขนงต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศว่า รัฐบาลพ.ต.ท.ดร.ทักษิณฯ ได้ส่งเสริมให้มีการใช้ความรุนแรงเกินกว่าเหตุในการ

ปราบปรามยาเสพติดจนเข้าข่ายละเมิดสิทธิมนุษยชน ซึ่งจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่มีภารกิจด้านการสกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติด โดยตรงพบว่า เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่เห็นว่า การปราบปรามกลุ่มผู้ค้ายาเสพติดอย่างรุนแรงส่งผลให้ภาพลักษณ์ของประเทศไทยเป็นไปในทางลบจริง แต่ไม่คิดว่าการปราบปรามดังกล่าวเป็นการกระทำที่ละเมิดสิทธิมนุษยชนด้วยยังเห็นว่าเป็นการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดภายใต้กรอบของกฎหมาย

การแก้ไขภาพลักษณ์ของรัฐบาลพ.ต.ท.ดร.ทักษิณฯ ในช่วงปี 2546-2549 คือ การออกแถลงการณ์ชี้แจงต่อนานาชาติ และการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมา 2 ชุด เพื่อตรวจสอบการปฏิบัติงานที่เข้าข่ายละเมิดสิทธิมนุษยชน แต่ผลการตรวจสอบก็มีได้ให้บทสรุปที่ชัดเจนและไม่สามารถดำเนินการให้เสร็จสิ้นได้ภายในช่วงการบริหารงานของรัฐบาลชุดนี้ นอกจากนั้น การปรับแนวทางการดำเนินนโยบายฯ ภายหลังจากที่การวิพากษ์วิจารณ์การประกาศสงครามต่อผู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดเกิดขึ้น ไปได้ระยะหนึ่งแล้วนั้น มิใช่กระทำไปเพื่อวัตถุประสงค์ในการแก้ไขปัญหภาพลักษณ์ หากแต่ต้องการทำให้สอดคล้องกับสถานการณ์ยาเสพติดที่เปลี่ยนแปลงไป

อย่างไรก็ตาม การดำเนินนโยบายปราบปรามยาเสพติดของรัฐบาลชุดต่อมาได้ใช้หลักการ “การแก้ปัญหาที่คงเหลือ การสถาปนาความมั่นคง และการสร้างความยั่งยืน” เป็นแนวคิดหลัก และได้จัดตั้งคณะกรรมการอิสระตรวจสอบ ศึกษา และวิเคราะห์เรื่องการทำนโยบายการปราบปรามยาเสพติดให้โทษ และการนำนโยบายไปปฏิบัติจนเกิดความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย ชื่อเสียง และทรัพย์สินของประชาชน (คน.) ขึ้นมา เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการนำนโยบายปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติจนก่อให้เกิดความสูญเสีย ตลอดจนเพื่อเยียวยาผู้ที่ได้รับความเสียหายจากการดำเนินนโยบายดังกล่าว ซึ่งการดำเนินการในลักษณะนี้สามารถช่วยกู้ภาพลักษณ์ของประเทศให้พัฒนาไปในทางที่ดีขึ้นมาได้ในระดับหนึ่ง แต่ถ้าหากรัฐบาลใดๆ ก็ตามสามารถที่จะประสานการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและจริงจังต่อกลุ่มผู้กระทำความผิดด้านยาเสพติดกับการไม่กระทำการใดๆ ที่รุนแรงเกินกว่าเหตุจนถึงขั้นละเมิดสิทธิมนุษยชนได้แล้ว ภาพลักษณ์ของประเทศทั้งได้ในด้านของการรักษาสิทธิมนุษยชนและของการปราบปรามยาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพย่อมเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้

Independent Study Title Impacts of the War Against Drugs Policy During B.E. 2546-2549
on the Image of Thailand

Author Ms. Chutima Bumrungyart

Degree Master of Public Administration

Independent Study Advisory Committee

Assistant Professor Dr. Preecha Jengjalern Chairperson

Associate Professor Siripong Ladavalaya Na Ayuthya Member

Lecturer Dr. Udomchoke Asawimalkit Member

ABSTRACT

“Impacts of the War against Drugs Policy during B.E. 2546-2549 on the Image of Thailand” is the research conducted with purposes of studying the impacts the “War against Drugs” Strategy had on the image of Thailand and learning how Prime Minister Thaksin’s Government had worked on changes of Drug Policy implementation in an attempt to remedy those being affected by and suffering from the lethal anti-drug campaign.

The studying methods used are document research, in-depth interview of governmental officials directly responsible for narcotic prevention and suppression, and content analysis which focused on considering the intensity of public criticism on Prime Minister Thaksin’s drug suppression policy as well as on Thailand’s bad image of human rights violation.

Results of the study indicated that black listing, extra judicial killing and pre-emptive killing conducted during the February-April 2003 anti-drug campaign had reportedly caused 2,500 victims to death, and had widely been criticized among the Thai and international human-rights-watch organizations. Thus, Thailand’s image was critically viewed as a human rights violation country and the interview of several governmental officials revealed that most of them really agreed that the war against drugs had caused the bad image to Thailand. However, this same war, in their opinion, had had nothing to do with human rights violation because everything against the offenders had been done under the rule of law.

Attempts of Prime Minister Thaksin’s Government, during B.E. 2546-2549, to retrieve Thailand’s bad image could be seen in 2 ways; launch of human rights-related speech at the

conference of the UN Human Rights Commission made by the Government's representative and establishment of the 2 committees examining any operations considered as a human rights violation. Unfortunately, the results of examination had been ambiguous until the end of Prime Minister Thaksin's regime. Moreover, the adjustment of Drugs Policy implementation during the last 6 months of the Fiscal Year 2004 had purposely been done due to the changes of Thailand's narcotic situation but not to the needs for solving Thailand's image problem.

However, the Drugs Policy launched by the next Government mainly concentrated on the principle of sustainable problem solving and security establishment in dealing with narcotic threat. The Government also founded the Independent Investigative Committee Probing Drug-Related Killing in order to find facts and analyze how the anti-drug campaign was formulated and implemented in such a manner that it resulted in the death of many suspected traffickers, as well as to remedy the victims of arbitrary killings. Thus, Thailand's image could positively be improved in some degree. Nevertheless, the success without any risk of human rights violation would show, to the public, the efficiency of drugs problem management and the good image of Thailand due to its adherence to human rights principle.